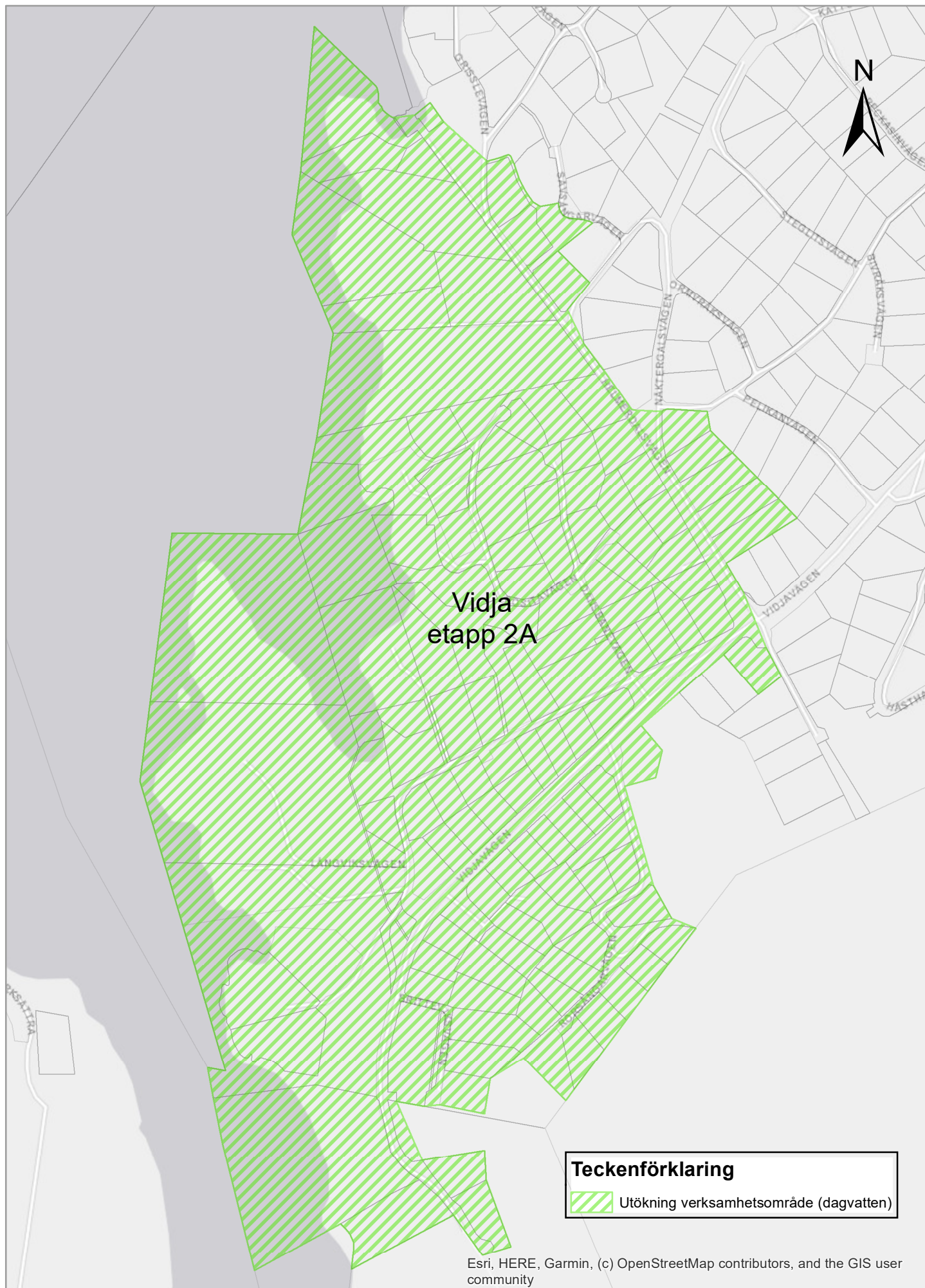

FNR	BETECKNING	FNR	BETECKNING	FNR	BETECKNING
10316006	VIDJA 1:11,3	10316093	VIDJA 1:98	10316192	VIDJA 1:197
10316006	VIDJA 1:11,1	10316094	VIDJA 1:99	10316193	VIDJA 1:198
10316006	VIDJA 1:11,2	10316095	VIDJA 1:100	10316194	VIDJA 1:199
10316007	VIDJA 1:12,3	10316099	VIDJA 1:104	10316195	VIDJA 1:200
10316007	VIDJA 1:12,2	10316100	VIDJA 1:105	10316196	VIDJA 1:201
10316007	VIDJA 1:12,1	10316101	VIDJA 1:106	10316197	VIDJA 1:202
10316008	VIDJA 1:13,2	10316102	VIDJA 1:107	10316198	VIDJA 1:203
10316008	VIDJA 1:13,1	10316103	VIDJA 1:108	10316199	VIDJA 1:204
10316008	VIDJA 1:13,3	10316104	VIDJA 1:109	10316200	VIDJA 1:205
10316009	VIDJA 1:14,2	10316105	VIDJA 1:110	10316201	VIDJA 1:206
10316009	VIDJA 1:14,1	10316106	VIDJA 1:111	10316202	VIDJA 1:207
10316010	VIDJA 1:15,1	10316107	VIDJA 1:112	10316203	VIDJA 1:208
10316010	VIDJA 1:15,4	10316108	VIDJA 1:113	10316204	VIDJA 1:209
10316010	VIDJA 1:15,2	10316109	VIDJA 1:114	10316205	VIDJA 1:210
10316010	VIDJA 1:15,3	10316110	VIDJA 1:115	10316206	VIDJA 1:211
10316064	VIDJA 1:69	10316111	VIDJA 1:116	10316207	VIDJA 1:212
10316065	VIDJA 1:70	10316112	VIDJA 1:117	10316208	VIDJA 1:213
10316066	VIDJA 1:71	10316113	VIDJA 1:118	10316209	VIDJA 1:214
10316067	VIDJA 1:72	10316121	VIDJA 1:126	10316210	VIDJA 1:215
10316068	VIDJA 1:73	10316122	VIDJA 1:127	10316211	VIDJA 1:216
10316069	VIDJA 1:74	10316129	VIDJA 1:134	10316212	VIDJA 1:217
10316070	VIDJA 1:75	10316130	VIDJA 1:135	10316213	VIDJA 1:218
10316071	VIDJA 1:76	10316131	VIDJA 1:136	10316214	VIDJA 1:219
10316072	VIDJA 1:77	10316132	VIDJA 1:137	10316215	VIDJA 1:220
10316073	VIDJA 1:78	10316133	VIDJA 1:138	10316216	VIDJA 1:221
10316074	VIDJA 1:79	10316134	VIDJA 1:139	10316217	VIDJA 1:222
10316075	VIDJA 1:80	10316135	VIDJA 1:140	10316218	VIDJA 1:223
10316076	VIDJA 1:81	10316136	VIDJA 1:141	10316219	VIDJA 1:224
10316077	VIDJA 1:82	10316137	VIDJA 1:142	10316220	VIDJA 1:225
10316078	VIDJA 1:83	10316138	VIDJA 1:143	10316221	VIDJA 1:226
10316079	VIDJA 1:84	10316139	VIDJA 1:144	10316222	VIDJA 1:227
10316080	VIDJA 1:85	10316140	VIDJA 1:145	10316223	VIDJA 1:228
10316081	VIDJA 1:86	10316141	VIDJA 1:146	10316224	VIDJA 1:229
10316082	VIDJA 1:87	10316142	VIDJA 1:147	10316225	VIDJA 1:230
10316083	VIDJA 1:88	10316143	VIDJA 1:148	10316226	VIDJA 1:231
10316084	VIDJA 1:89	10316144	VIDJA 1:149	10316227	VIDJA 1:232
10316085	VIDJA 1:90	10316147	VIDJA 1:152	10316228	VIDJA 1:233
10316086	VIDJA 1:91	10316148	VIDJA 1:153	10316229	VIDJA 1:234
10316087	VIDJA 1:92	10316149	VIDJA 1:154	10316230	VIDJA 1:235
10316088	VIDJA 1:93	10316150	VIDJA 1:155	10316231	VIDJA 1:236
10316089	VIDJA 1:94	10316151	VIDJA 1:156	10316232	VIDJA 1:237
10316090	VIDJA 1:95	10316189	VIDJA 1:194	10316233	VIDJA 1:238
10316091	VIDJA 1:96	10316190	VIDJA 1:195	10316234	VIDJA 1:239
10316092	VIDJA 1:97	10316191	VIDJA 1:196	10316235	VIDJA 1:240

FNR	BETECKNING	FNR	BETECKNING	FNR	BETECKNING
10316236	VIDJA 1:241	10316319	VIDJA 1:324	10316466	VIDJA 1:471
10316237	VIDJA 1:242	10316324	VIDJA 1:329	10316470	VIDJA 1:475
10316238	VIDJA 1:243	10316325	VIDJA 1:330	10316471	VIDJA 1:476
10316239	VIDJA 1:244	10316326	VIDJA 1:331	10316472	VIDJA 1:477
10316240	VIDJA 1:245	10316339	VIDJA 1:344	10316480	VIDJA 1:485
10316241	VIDJA 1:246	10316340	VIDJA 1:345	10316488	VIDJA 1:493
10316242	VIDJA 1:247	10316341	VIDJA 1:346	10316520	VIDJA 1:525
10316243	VIDJA 1:248	10316342	VIDJA 1:347	10316521	VIDJA 1:526
10316244	VIDJA 1:249	10316343	VIDJA 1:348	10316522	VIDJA 1:527
10316245	VIDJA 1:250	10316344	VIDJA 1:349	10316523	VIDJA 1:528
10316246	VIDJA 1:251	10316345	VIDJA 1:350	10316524	VIDJA 1:529
10316247	VIDJA 1:252	10316346	VIDJA 1:351	10316525	VIDJA 1:530
10316248	VIDJA 1:253	10316347	VIDJA 1:352	10316526	VIDJA 1:531
10316249	VIDJA 1:254	10316348	VIDJA 1:353	10316527	VIDJA 1:532
10316250	VIDJA 1:255	10316349	VIDJA 1:354	10316528	VIDJA 1:533
10316251	VIDJA 1:256	10316350	VIDJA 1:355	10316529	VIDJA 1:534
10316252	VIDJA 1:257	10316351	VIDJA 1:356	10316530	VIDJA 1:535
10316253	VIDJA 1:258	10316352	VIDJA 1:357	10316531	VIDJA 1:536
10316254	VIDJA 1:259	10316353	VIDJA 1:358	10316532	VIDJA 1:537
10316255	VIDJA 1:260	10316354	VIDJA 1:359	10316533	VIDJA 1:538
10316256	VIDJA 1:261	10316355	VIDJA 1:360	10316534	VIDJA 1:539
10316257	VIDJA 1:262	10316356	VIDJA 1:361	10316535	VIDJA 1:540
10316258	VIDJA 1:263	10316382	VIDJA 1:387	10316536	VIDJA 1:541
10316259	VIDJA 1:264	10316383	VIDJA 1:388	10316537	VIDJA 1:542
10316260	VIDJA 1:265	10316384	VIDJA 1:389	10316538	VIDJA 1:543
10316261	VIDJA 1:266	10316385	VIDJA 1:390	10316539	VIDJA 1:544
10316262	VIDJA 1:267	10316386	VIDJA 1:391	10316540	VIDJA 1:545
10316294	VIDJA 1:299	10316387	VIDJA 1:392	10316541	VIDJA 1:546
10316295	VIDJA 1:300	10316388	VIDJA 1:393	10316548	VIDJA 1:553
10316296	VIDJA 1:301	10316389	VIDJA 1:394	10316549	VIDJA 1:554
10316297	VIDJA 1:302	10316390	VIDJA 1:395	10316550	VIDJA 1:555
10316306	VIDJA 1:311	10316391	VIDJA 1:396	10316551	VIDJA 1:556
10316307	VIDJA 1:312	10316392	VIDJA 1:397	10316552	VIDJA 1:557
10316308	VIDJA 1:313	10316393	VIDJA 1:398	10316553	VIDJA 1:558
10316309	VIDJA 1:314	10316394	VIDJA 1:399	10316554	VIDJA 1:559
10316310	VIDJA 1:315	10316447	VIDJA 1:452	10316555	VIDJA 1:560
10316311	VIDJA 1:316	10316448	VIDJA 1:453	10316556	VIDJA 1:561
10316312	VIDJA 1:317	10316449	VIDJA 1:454	10316557	VIDJA 1:562
10316313	VIDJA 1:318	10316450	VIDJA 1:455	10316558	VIDJA 1:563
10316314	VIDJA 1:319	10316452	VIDJA 1:457	10316560	VIDJA 1:565
10316315	VIDJA 1:320	10316453	VIDJA 1:458	10316561	VIDJA 1:566
10316316	VIDJA 1:321	10316454	VIDJA 1:459	10316562	VIDJA 1:567
10316317	VIDJA 1:322	10316455	VIDJA 1:460	10316564	VIDJA 1:569
10316318	VIDJA 1:323	10316465	VIDJA 1:470	10316565	VIDJA 1:570

FNR	BETECKNING	FNR	BETECKNING
10316566	VIDJA 1:571	10316599	VIDJA 1:604
10316567	VIDJA 1:572	10316600	VIDJA 1:605
10316568	VIDJA 1:573	10316601	VIDJA 1:606
10316569	VIDJA 1:574	10316602	VIDJA 1:607
10316570	VIDJA 1:575	10316603	VIDJA 1:608
10316571	VIDJA 1:576	10316604	VIDJA 1:609
10316574	VIDJA 1:579	10316605	VIDJA 1:610
10316575	VIDJA 1:580	10316626	VIDJA 1:631
10316576	VIDJA 1:581	10316627	VIDJA 1:632
10316577	VIDJA 1:582	10316628	VIDJA 1:633
10316578	VIDJA 1:583	10316629	VIDJA 1:634
10316579	VIDJA 1:584	10316630	VIDJA 1:635
10316580	VIDJA 1:585	10316631	VIDJA 1:636
10316581	VIDJA 1:586	10316635	VIDJA 1:640
10316582	VIDJA 1:587	10316636	VIDJA 1:641
10316583	VIDJA 1:588	10316637	VIDJA 1:642
10316584	VIDJA 1:589	10316639	VIDJA 1:644
10316585	VIDJA 1:590	10316640	VIDJA 1:645
10316586	VIDJA 1:591	10316641	VIDJA 1:646
10316587	VIDJA 1:592	10316642	VIDJA 1:647
10316588	VIDJA 1:593	10316643	VIDJA 1:648
10316589	VIDJA 1:594	10456154	VIDJA 1:649
10316590	VIDJA 1:595	10456155	VIDJA 1:650
10316591	VIDJA 1:596	10456156	VIDJA 1:651
10316592	VIDJA 1:597	10456157	VIDJA 1:652
10316593	VIDJA 1:598	10466734	VIDJA 1:653
10316594	VIDJA 1:599	10538014	VIDJA 1:660
10316595	VIDJA 1:600	10538179	VIDJA 1:661
10316596	VIDJA 1:601	10539815	VIDJA 1:668
10316597	VIDJA 1:602,5	10542606	VIDJA 1:670
10316597	VIDJA 1:602,2		
10316597	VIDJA 1:602,7		
10316597	VIDJA 1:602,3		
10316597	VIDJA 1:602,6		
10316597	VIDJA 1:602,19		
10316598	VIDJA 1:603,3		

Bilaga 3 - Utökning av verksamhetsområde för dagvatten - Vidja etapp 2A

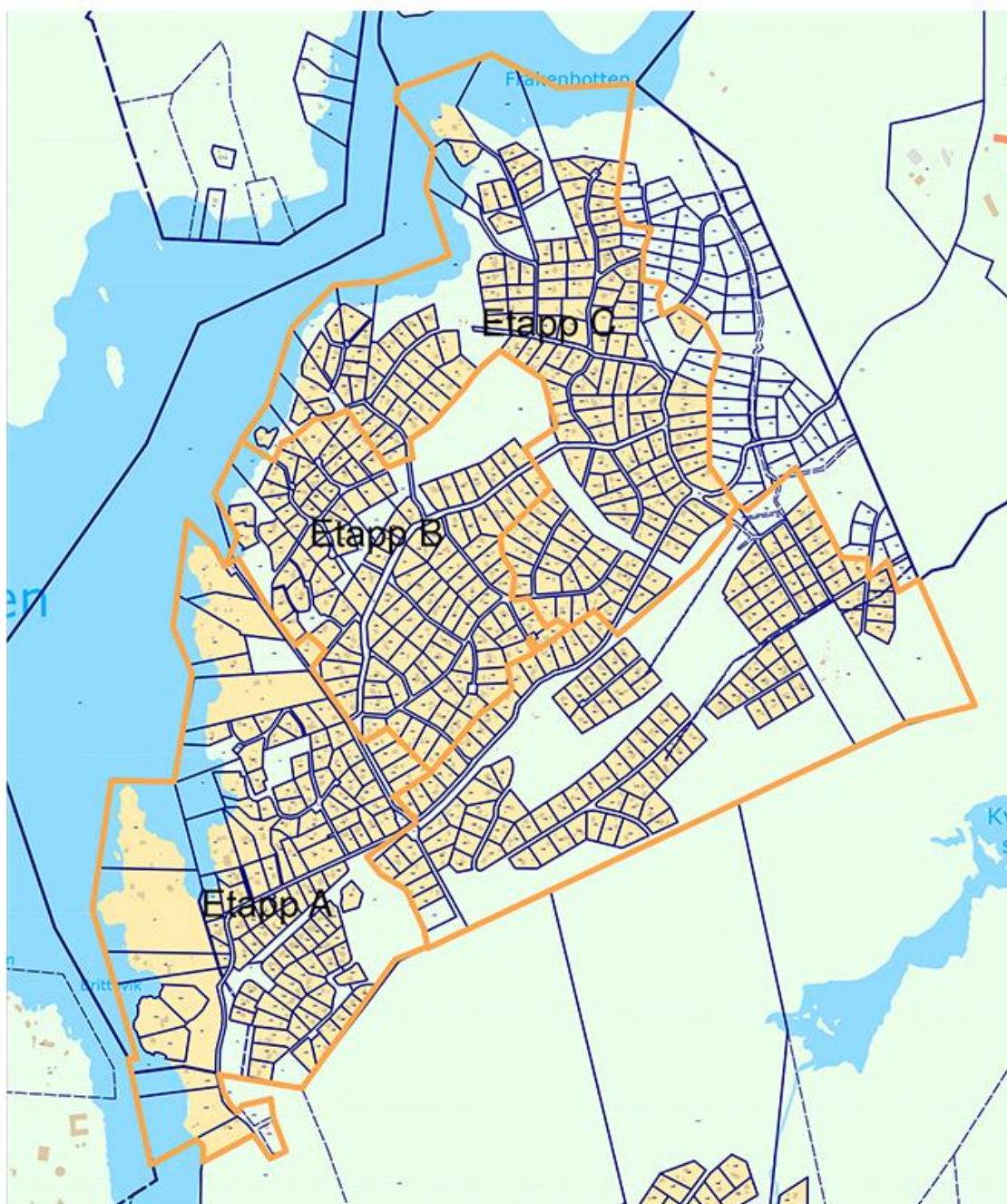

Tillkommande fastigheter i verksamhetsområdet för dagvatten inom området Vidja etapp 2A i Huddinge kommun.

Fastigheter inom Vidja etapp 2A

<u>FNR</u>	<u>Beteckning</u>	<u>FNR</u>	<u>Beteckning</u>	<u>FNR</u>	<u>Beteckning</u>
10305871	LISSMA 4:48	10316398	VIDJA 1:403	10316475	VIDJA 1:480
10306011	LISSMA 4:188	10316399	VIDJA 1:404	10316477	VIDJA 1:482
10306067	LISSMA 4:244	10316400	VIDJA 1:405	10316478	VIDJA 1:483
10315997	VIDJA 1:2	10316401	VIDJA 1:406	10316480	VIDIA 1:485,2
10315998	VIDJA 1:3	10316402	VIDJA 1:407	10316479	VIDJA 1:484
10315999	VIDJA 1:4	10316403	VIDJA 1:408	10316531	VIDIA 1:536
10316000	VIDJA 1:5	10316404	VIDJA 1:409	10316532	VIDIA 1:537
10316001	VIDJA 1:6	10316405	VIDJA 1:410	10316533	VIDIA 1:538
10316003	VIDJA 1:8	10316406	VIDJA 1:411	10316542	VIDJA 1:547
10316033	VIDJA 1:38	10316407	VIDJA 1:412	10316543	VIDJA 1:548
10316034	VIDJA 1:39	10316408	VIDJA 1:413	10316544	VIDJA 1:549
10316036	VIDJA 1:41	10316409	VIDJA 1:414	10316545	VIDJA 1:550
10316037	VIDJA 1:42	10316410	VIDJA 1:415	10316546	VIDJA 1:551
10316038	VIDJA 1:43	10316411	VIDJA 1:416	10316606	VIDJA 1:611
10316041	VIDJA 1:46	10316412	VIDJA 1:417	10316607	VIDJA 1:612
10316046	VIDJA 1:51	10316415	VIDJA 1:420	10316608	VIDJA 1:613
10316047	VIDJA 1:52	10316419	VIDJA 1:424	10316609	VIDJA 1:614
10316048	VIDJA 1:53	10316420	VIDJA 1:425	10316610	VIDJA 1:615
10316049	VIDJA 1:54	10316424	VIDJA 1:429	10316611	VIDJA 1:616
10316050	VIDJA 1:55	10316425	VIDJA 1:430	10316612	VIDJA 1:617
10316053	VIDJA 1:58	10316426	VIDJA 1:431	10316613	VIDJA 1:618
10316055	VIDJA 1:60	10316427	VIDJA 1:432	10316614	VIDJA 1:619
10316056	VIDJA 1:61	10316428	VIDJA 1:433	10316615	VIDJA 1:620
10316057	VIDJA 1:62	10316429	VIDJA 1:434	10316616	VIDJA 1:621
10316059	VIDJA 1:64	10316430	VIDJA 1:435	10316617	VIDJA 1:622
10316060	VIDJA 1:65	10316431	VIDJA 1:436	10316618	VIDJA 1:623
10316062	VIDJA 1:67	10316432	VIDJA 1:437	10316619	VIDJA 1:624
10316063	VIDJA 1:68	10316433	VIDJA 1:438	10316620	VIDJA 1:625
10316096	VIDJA 1:101	10316434	VIDJA 1:439	10316621	VIDJA 1:626
10316097	VIDJA 1:102	10316435	VIDJA 1:440	10316622	VIDJA 1:627
10316098	VIDJA 1:103	10316436	VIDJA 1:441	10316623	VIDJA 1:628
10316171	VIDJA 1:176	10316437	VIDJA 1:442	10316624	VIDJA 1:629
10316172	VIDJA 1:177	10316438	VIDJA 1:443	10316625	VIDJA 1:630
10316173	VIDJA 1:178	10316439	VIDJA 1:444	10316632	VIDJA 1:637
10316174	VIDJA 1:179	10316440	VIDJA 1:445	10316633	VIDJA 1:638
10316302	VIDIA 1:307	10316441	VIDJA 1:446	10316634	VIDJA 1:639
10316303	VIDIA 1:308	10316443	VIDJA 1:448	10316638	VIDJA 1:643
10316304	VIDIA 1:309	10316444	VIDJA 1:449	10467287	LISSMA 4:479
10316305	VIDIA 1:310	10316467	VIDJA 1:472	10544269	VIDJA 1:671
10316306	VIDIA 1:311	10316468	VIDJA 1:473	10544270	VIDJA 1:672
10316395	VIDJA 1:400	10316469	VIDJA 1:474		
10316396	VIDJA 1:401	10316473	VIDJA 1:478		
10316397	VIDJA 1:402	10316474	VIDJA 1:479		

Utbyggnads av VA inom Vidja etapp 2 i Huddinge kommun är indelad i etapp 2A, 2B och 2C.

Etapper i Vidja

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060103

DOM
2020-01-16
Stockholm

Mål nr
M 4549-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-04-02 i mål nr M 445-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

Huddinge kommun
141 85 Huddinge

Ombud: Per-Erik Björkbacka
c/o Huddinge kommun, Samhällsbyggnadsavdelningen
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 Huddinge

Motpart

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm

SAKEN

Föreläggande att ordna allmänna vattentjänster i området Vidja i Huddinge kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom ändrar Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 21 december 2018, dnr 563-30703-2012, endast i fråga om tidpunkter för fullgörande så att i

- punkt 1, tiden som anges vid vilken kommunen senast ska bestämma verksamhetsområde för allmänna dricksvatten- och spillvattentjänster för området Vidja, etapp 2, ska vara, den 31 december 2023 för område A, den 31 december 2025 för område B och den 31 december 2024 för område C.
- punkt 2, tiden som anges vid vilken behovet av vattentjänster senast ska tillgodoses för området Vidja, etapp 2, bestäms till den 31 december 2027.

Dok.Id 1543965

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Huddinge kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra punkt 1 i länsstyrelsens beslut så att tidpunkten för när kommunen ska bestämma att följande delområden av området Vidja, etapp 2, ska ingå i verksamhetsområde för allmänna dricksvatten- och spillvattentjänster fastställs till:

- senast den 31 december 2023 för område A
- senast den 31 december 2025 för område B
- senast den 31 december 2024 för område C.

Kommunen har även yrkat att Mark- och miljööverdomstolen i första hand ska upphäva punkten 2 i länsstyrelsens beslut, i andra hand ändra beslutet i den delen så att tiden inom vilken kommunen ska tillgodose behovet av dricksvatten- och spillvattentjänster för området Vidja, etapp 2, ska fastställas till senast den 31 december 2027.

Länsstyrelsen i Stockholms län har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTREDNING

Parterna har anfört i huvudsak detsamma som i mark- och miljödomstolen.

Mark- och miljööverdomstolen har hållit syn samt inhämtat ett yttrande från Stockholm Vatten AB.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen bestämma det verksamhetsområde inom vilket

vattentjänsterna behöver ordnas och se till att behovet snarast, och så länge det finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning, 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Länsstyrelsen får förelägga kommunen att fullgöra skyldigheten och ett sådant föreläggande får förenas med vite, 51 § samma lag.

Huvudmannen, den som äger en allmän va-anläggning, får dock vänta med att utföra de anläggnings- eller utbyggnadsarbeten som är nödvändiga för att en fastighetsägare ska kunna använda va-anläggningen om arbetena behöver samordnas med andra arbeten och samordningen annars skulle väsentligt försvåras och om arbetena utförs i den ordning som följer av huvudmannens utbyggnadsplan, 17 § lagen om allmänna vattentjänster. Det krävs starka, objektivt godtagbara motiv för att få skjuta upp arbetena och enbart finansiella hinder mot en utbyggnad har inte godtagits i praxis. Huvudmannen bör ha rätt att följa en egen, antagen plan för att ordna en allmän va-anläggning, så länge inte detta görs i syfte att förhåla genomförandet av beslutet om verksamhetsområdet. (prop. 2005/06:78 sid. 69 f).

Inledningsvis kan konstateras att det med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön finns ett behov av att i ett större sammanhang ordna vattenförsörjning och avlopp för bebyggelsen i området Vidja, etapp 2. Området, som ligger intill sjön Ormlången, omfattar cirka 415 bostadsfastigheter i enskild ägo och har en areal om cirka 141 hektar. Enligt kommunen kan cirka 80 nya fastigheter tillkomma genom avstyckningar. Behovet ska enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster tillgodoses snarast.

Kommunen menar att det inte är möjligt att följa föreläggandet inom den tid som länsstyrelsen har föreskrivit sammanfattningsvis därför att genomförandet av utbyggnaden är komplicerat, dels mot bakgrund av de topografiska förhållandena i området, dels på grund av svårigheter att få tillgång till mark – bland annat pågår förhandlingar med enskilda fastighetsägare om servitut.

Länsstyrelsen har sammanfattningsvis anfört att kommunen har haft lång tid på sig att tillgodose behovet av allmänna va-tjänster eftersom ett föreläggande om detta utfärdades redan år 2002.

Förelägganden ska vara möjliga för adressaten att efterkomma, rättsligt och faktiskt. Föreläggandet som är föremål för prövning i detta mål utfärdades den 21 december 2018. Det förhållandet att kommunen innan dess inte hade följt utfärdade förelägganden har inte någon avgörande betydelse för kommunens möjligheter att i tid fullgöra vad som nu föreskrivits, men kan ha betydelse för frågan om det nu finns fog för att förena föreläggandet med vite. Mark- och miljööverdomstolen har vid syn kunnat konstatera att de topografiska förhållandena i området är kuperade med stora höjdskillnader. De befintliga vägarna är smala och krokiga. Dessa omständigheter, samt förhållandet att hänsyn måste tas till befintlig bebyggelse, försvårar utbyggnaden tekniskt. Till det ska läggas vad som har framkommit om kommunens svårigheter att säkerställa rättsliga förutsättningar för markåtkomst. Den tid som har föreskrivits av länsstyrelsen för bestämmande av verksamhetsområde och utbyggnad av en allmän va-anläggning framstår mot bakgrund av detta som alltför snäv. Kommunen har redovisat en plan för utbyggnaden som innebär att beslut om verksamhetsområde ska fattas senast den 31 december 2023 för område A, den 31 december 2024 för område C och den 31 december 2025 för område B. Av planen framgår vidare att anläggningen ska vara färdigställd för samtliga områden senast år 2027. Utbyggnadsplanen framstår mot bakgrund av svårigheterna som fullgörande av föreläggandet medför – faktiska och rättsliga – inte vara upprättad i syfte att förhåla genomförandet. Det finns därför skäl att skjuta upp tidpunkten för beslut om verksamhetsområde och för när behovet av allmänna vattentjänster senast ska tillgodoses i enlighet med planen.

Ett föreläggande kan förenas med vite om det behövs i syfte att säkerställa att den mot vilken föreläggandet riktas fullgör vad som föreskrivits. Det har sedan lång tid funnits ett konstaterat behov av allmänna va-tjänster inom området Vidja och kommunen har tidigare förelagts att tillgodose detta behov. Mot bakgrund av detta finns det skäl att, som länsstyrelsen har gjort, förena föreläggandet med vite. Kommunen har inte invänt mot beloppen i och för sig och de framstår enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömning som väl avvägda för att tjäna sitt syfte.

Sammanfattningsvis finner Mark- och miljööverdomstolen skäl att ändra länsstyrelsens beslut om föreläggande avseende tidpunkten för fullgörande i enlighet med den utbyggnadsplan som kommunen har redovisat och att vitesäventyret ska kvarstå.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, tekniska rådet Ingrid Johansson, hovrättsrådet Li Brismo samt tf. hovrättsassessorn Liisa Seim Sehr, referent.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Simon Nesterud.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-04-02
meddelad i Nacka

Mål nr M 445-19

PARTER

Klagande

Huddinge kommun
141 85 Huddinge

Ombud: Per-Erik Björkbacka
c/o Huddinge kommun
Samhällsbyggnadsavdelningen
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 Huddinge

Motpart

Länstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länstyrelsen i Stockholms läns beslut 2018-12-21 i ärende nr 563-30703-2012, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Föreläggande att ordna allmänna vattentjänster i området Vidja, Huddinge kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Huddinge kommun har yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra punkten 1 i länsstyrelsens beslut så att kommunen ska bestämma att följande delområden av området Vidja, etapp 2, ska ingå i verksamhetsområde för allmänna dricksvatten- och spillvattentjänster vid följande tidpunkter:

- område A senast den 31 december 2023
- område B senast den 31 december 2025
- område C senast den 31 december 2024.

Kommunen har även yrkat att mark- och miljödomstolen i första hand ska upphäva punkten 2 i länsstyrelsens beslut, i andra hand ändra beslutet i den delen så att tiden inom vilken kommunen ska tillgodose behovet av dricksvatten- och spillvattentjänster för området Vidja, etapp 2, ska fastställas till senast den 31 december 2027. Kommunen har preciserat andrahandsyrkandet, se under Utveckling av talan.

Länsstyrelsen i Stockholms län har motsatt sig ändring.

KOMMUNENS UTVECKLING AV TALAN

Kommunen har till stöd för sin talan anfört bl.a. följande.

Bakgrund

Detaljplan för Vidja etapp 1 antogs av kommunfullmäktige den 20 juni 2011 och vann laga kraft den 7 januari 2013. Utbyggnaden av vatten- och avloppsanläggningen för detta planområde kunde slutbesiktigas sommaren 2016.

För Vidja etapp 2 upprättades detaljplan i april 2012. Förslaget reviderades i februari 2016. Planen för Vidja etapp 2 antogs av kommunfullmäktige den 12 juni 2017. Efter överklagande vann detaljplanen laga kraft den 6 februari 2018.

Anledningarna till att detaljplaneringen av området dragit ut på tiden har dels varit att området i fråga är mycket kuperat och bergigt och dels att många av fastighetsägarna inom området önskat bibehålla områdets karaktär som ett område med stora tomter och bibehållna vägar inklusive önskemålet att huvudmannskapet för de allmänna platserna inom området skulle vara enskilt. En ytterligare anledning till ticusutdräkten är planområdets storlek. Planområdet omfattade ca 415 bostadsfastigheter i enskild ägo och har en yta om ca 141 hektar.

Utbyggnaden av Vidja Etapp 2 är indelad i tre delområden, delområdena A, B och C, se kartan i länsstyrelsens beslut. Genomförandetiden enligt planen är förskjuten med fyra respektive fem år, vilket innebär att den börjar angiven tid efter den dag då beslutet att anta detaljplanen har vunnit laga kraft. Planen vann laga kraft den 6 februari 2018. För område A och B börjar genomförandetiden löpa från den 6 februari 2022 och för område C den 6 februari 2023.

Kommunen har i skrivelse till länsstyrelsen redogjort för pågående detaljprojektering samt för planerad utbyggnad av allmänna platser.

Kommunens inställning till länsstyrelsens föreläggande

Punkten 1 i beslutet

Länsstyrelsen har förelagt kommunen att vid vite om 4 miljoner kr senast den 1 januari 2023 bestämma verksamhetsområde för allmänna dricksvatten- och spillvattentjänster för området Vidja etapp 2.

Med hänsyn till att utbyggnaden av va-anläggningen för de olika etapperna inom Vidja kommer att kunna vara avslutad vid olika tidpunkter yrkar kommunen att sådant beslut ska delas upp för de olika delområdena A, B och C inom området. Beslut om utvidgning av verksamhetsområdet skulle då fattas enligt följande:

Deletapp	Färdigställd anläggning	Beslut om utvidgning av verksamhetsområdet senast
A	31 december 2025	31 december 2023
B	31 december 2027	31 december 2025
C	31 december 2026	31 december 2024

Motiveringen för kommunens förslag är att först när den planerade utbyggnaden av anläggningen har kommit så långt att nödvändiga anordningar för fastigheternas anslutningar kan förväntas bli utförda inom en nära överskådlig framtid bör denna bebyggelse enligt lagen 2006:412) om allmänna vattentjänster, LAV, tas med i verksamhetsområdet.

Att kommunen senast den 1 januari 2023 ska bestämma att området Vidja, etapp 2 ska ingå i verksamhetsområdet för allmänna dricksvatten- och spillvattentjänster är mot bakgrund av de av Stockholm Vatten AB angivna tidpunkterna för färdigställandet av entreprenadarbetena för de olika deletapperna inte rimligt. För delområdena A, B och C kommer utbyggnaden av va-ledningarna att vara färdigställda vid olika tidpunkter. Först då nödvändiga anordningar för fastigheternas anslutningar inom respektive delområde kan förväntas bli utförda inom en nära överskådlig framtid bör de tas med i verksamhetsområdet. Detta är bakgrunden till kommunens yrkande i denna del.

Punkten 2 i länsstyrelsens beslut

I första hand bestrids att anledning överhuvudtaget finns att meddela föreläggandet vad avser punkten 2 då arbetet redan är inlett med att förse området med va-tjänster. Den tid som medgetts i länsstyrelsens beslut om föreläggande av tillsyn i Vidja är inte skälig med anledning av de orsaker som angetts i kommunens yttrande till Länsstyrelsen daterat den 2018-12-19.

I andra hand yrkas att den tid som angetts i föreläggandet senareläggs i enlighet med den tidplan som kommunen och Stockholm Vatten anser är praktiskt genomförbar, se följande tabeller.

Tidplan för detaljprojektering:

Deletapp	Detaljprojektering	Förfrågningsunderlag
A	Pågår	Andra kvartalet 2019
B	Inleds första kvartalet 2020	Andra kvartalet 2021
C	Inleds första kvartalet 2021	Andra kvartalet 2022

Tidplan för genomförande:

Deletapp	Upphandling	Förfrågningsunderlag
A	Tredje–fjärde kvartalet 2019	31 december 2025
B	Tredje–fjärde kvartalet 2021	31 december 2026
C	Tredje–fjärde kvartalet 2022	31 december 2027

Detaljprojekteringen har och fortsätter att vara mycket resurskrävande, inte bara gällande mantimmar utan även gällande specialistkompetens för komplexa frågor såsom geotekniska och geohydrologiska förutsättningar samt dagvattenhantering. Det är möjligt att göra en mindre tidsvinst om etapp B och C detaljprojekteras samtidigt, men det kommer ej att påverka genomförandet till den grad att angiven tid i föreläggandet kan uppfyllas. Genomförandet är i ett skede där forcering av tidplan inte är praktiskt möjlig.

Därtill förutsätter de tider, som angetts i tidplanerna för detaljprojektering och genomförande ovan, att erforderliga tillstånd och nyttjanderätter såsom servitut för den enskilda mark som krävs för att genomföra utbyggnaden av va i området erhålls. Detta är något som huvudsakligen ligger utanför både Stockholm Vattens och kommunens påverkan och kan leda till oförutsedda förskjutningar av tidplanerna utöver vad som angetts ovan.

Kommunen och Stockholm Vatten är skyldiga att i enlighet med lagen (2016:1145) om offentlig upphandling upphandla lämpliga entreprenörer för utbyggnaden av de allmänna anläggningarna. Det saknas garantier för att en lämplig entreprenör kan upphandlas inom utsatt tid.

Kommunen och Stockholm Vatten har erfarenhet av upphandlingar där anbud helt har saknats eller där anbudslämnare inte har uppfyllt ställda skall-krav. Vidja etapp 2 är ett mycket komplext område, vilket innebär längre upphandlingstider på grund av troligt högt entreprenadvärde samt att entreprenören måste ha god erfarenhet av snarlika arbeten.

Utöver det ovan sagda åberopas såvitt gäller punkten 2 i beslutet vad kommunen anfört i länsstyrelsen.

Separat genomförande

Kommunen och Stockholm Vatten bedömer att det inte finns varken en tids- eller en kostnadsvinst med att först bygga ut va och sedan gatan i separata entreprenader, snarare tvärtom. Va måste anläggas i den planerade gatan av utrymmesskäl som kräver att gatan är detaljprojekterad. För att inte gatutrafikens last ska skada va-anläggningen måste erforderlig markförstärkning utföras. Stockholm Vatten har flera exempel på när detta har skett.

Det kan även leda till andra konflikter som ledningsflytt och behovet av provisoriska anläggningar då gatan anläggs i efterhand. Därtill drabbas de boende av ett långdraget genomförande med tung byggtrafik och svårigheter i framkomlighet.

Länsstyrelsen anser i sitt beslut att det inte är rimligt att Vidjaområdet förblir utan allmänna vatten- och spillvattentjänster under ytterligare åtta år. Kommunen hävdar dock att så ej är fallet då Stockholm Vatten planerar att successivt och efter hand som va-anläggningen är utbyggd och driftklar meddela att anslutning är möjlig. Vidjaområdet förblir alltså inte utan allmänna vatten- och spillvattentjänster under ytterligare åtta år.

Länsstyrelsen konstaterar att det för en va-utbyggnad inte krävs att området i fråga är detaljplanelagt. Kommunen instämmer i att det saknas lagstöd för detta i LAV. Med anledning av det som ovan angetts anser kommunen dock att det är lämpligare

att utbyggnaden sker efter det att området detaljplanelagts. I planbeskrivningen för detaljplanen anges att den förskjutna genomförandetiden är kopplad till utbyggnaden av ett allmänt vatten- och avloppssystem då en godkänd va-anläggning är en förutsättning för ett permanentboende i området. Denna skrivning är kopplad till den förskjutna genomförandetiden. Efter det att genomförandetiden börjat löpa kan något sådant krav inte ställas.

Länsstyrelsen anser det rimligt att kräva att området har en fungerande va-anslutning när genomförandetiden inträder, varför kommunen behöver ha beslutat om verksamhetsområde innan dess. Som kommunen angett är det omöjligt för kommunen och Stockholm Vatten att vid genomförandetidens inträde ha anlagt en fungerande va-anslutning.

Slutsats

Att kommunen senast den 31 december år 2025 ska tillgodose behovet av dricks- vatten- och spillvattentjänster inom detaljplaneområdet Vidja etapp 2 torde mot bakgrund av vad som sägs ovan inte vara praktiskt möjligt. Finner mark- och miljödomstolen att det i föreliggande fall är möjligt att förelägga kommunen att vid en viss tidpunkt tillgodose angivna vattentjänster inom aktuellt område så yrkar kommunen att den tidpunkt inom vilket detta senast ska ske fastställs till den tidpunkt som angetts ovan, dvs. senast den 31 december 2027.

Kommunen och Stockholm Vatten vill slutligen poängtera att tidplanen för utbyggnaden av va-anläggningen under hand som arbetet fortskrider har och kommer att revideras då nya komplexa förutsättningar uppstår. Detta kan då innebära att tiden för utbyggnaden förlängs.

Utöver det anförda åberopar kommunen den promemoria som upprättats av Stockholm Vatten och Avfall AB daterad den 19 december 2018.

LÄNSSTYRELSENS UTVECKLING AV TALAN

Länsstyrelsen har till stöd för sin talan anfört bl.a. följande.

Yttrande

Länsstyrelsen vidhåller sin inställning och åberopar de skäl för föreläggandet som framgår av det överklagade beslutet.

Bemötande

I målet är ostridigt att Vidjaområdet skulle ha tillgång till allmänna vattentjänster redan 2007, enligt länsstyrelsens föreläggande från 2002. Utbyggnaden av dricksvatten och spillvattentjänster har dock kontinuerligt blivit skjuten på framtiden varför länsstyrelsen bedömer att ett nytt föreläggande, nu i förening med vite, är befogat. I målet är vidare ostridigt att förhållandena i området är sådana att vatten och avlopp behöver ordnas i ett större sammanhang samt att kommunen i och med detta har att fullgöra skyldigheten enligt 6 § LAV.

Frågorna om när kommunen ska fullgöra sin skyldighet enligt 6 § LAV och vilka fastigheter som omfattas är en del av den grundläggande bedömningen av om behovet av vattentjänster faktiskt tillgodoses på det sätt som kommunen är skyldig till enligt 6 § LAV. Länsstyrelsen har därför möjlighet att såsom tillsynsmyndighet över 6 § LAV i förelägganden ange tidsfrister samt vilka fastigheter/områden som ska omfattas av ett verksamhetsområde. Se Statens va-nämnds beslut 26 november 2012 (BVa 83, Va 19/11) och MÖD:s dom den 14 februari 2017 i mål M 8109-16.

Länsstyrelsen konstaterar att utbyggnad av allmänna vattentjänster sedan 2007, då Vidjaområdet skulle vara försett med dricksvatten- och spillvattentjänster, har kontinuerligt skjutits på framtiden och dragit ut på tiden. Kommunens yttrande och överklagande av föreläggandet visar på att detta fortsätter.

Länsstyrelsen vidhåller att Vidjaområdet inte kan förbli utan allmänna vatten- och spillvattentjänster en fortsatt längre tid och bedömer att det därför inte är rimligt att utbyggnad av allmänna vattentjänster ska vara klar först 2027 med därefter även en risk för ytterligare förseningar och revidering av tidplan.

Detaljplanen för Vidja etapp 2 som har vunnit laga kraft den 6 februari 2018, har en förskjuten genomförandetid på fyra till fem år. Det är rimligt att området har en fungerande va-anlutning när genomförandetiden inträder, varför kommunen behöver ha beslutat om verksamhetsområde innan dess. Länsstyrelsen har vägt in va-huvudmannens synpunkter från februari 2018 och medgett ytterligare tid för utbyggnaden av anläggningen till den 31 december 2025.

Kommunen skriver även att eftersom Stockholm Vatten planerar att successivt och efter hand som va-anläggningen är utbyggd och driftklar meddela att anlutning är möjlig, förblir Vidjaområdet inte utan allmänna va-tjänster under ytterligare åtta år. Länsstyrelsen ser positivt på att fastigheter i området får tillgång till va-tjänster så snart som möjligt. Länsstyrelsen har således inga synpunkter på att vissa fastigheter kan anslutas tidigare än vad som följer av det överklagade beslutet. Däremot ändrar denna uppgift inte länsstyrelsens bedömning.

DOMSKÄL

Rättslig reglering

Enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster ska ett konstaterat behov för befintlig eller blivande bebyggelse snarast tillgodoses.

I förarbetena till lagen om allmänna vattentjänster anförs att eftersom huvudmannen enligt lagförslaget inte längre kommer att kunna bestämma verksamhetsområdet själv, kommer huvudmannen att behöva en större möjlighet att genomföra utbyggnaden efter sin egen planering. Huvudmannen bör ha rätt att följa en egen, antagen plan för att ordna en allmän va-anläggning, så länge inte detta görs i syfte

att förhålla genomförandet av beslutet om verksamhetsområdet. Huvudregeln om att den behövliga anläggningen ska komma till stånd snarast bör därför kompletteras med en uttrycklig föreskrift om att arbetena får utföras i den ordning som följer av huvudmannens utbyggnadsplan.

Enligt 17 § lagen om allmänna vattentjänster får huvudmannen vänta med att utföra de anläggnings- eller utbyggnadsarbeten som är nödvändiga för att en fastighetsägare ska kunna använda anläggningen, om arbetena

1. behöver samordnas med andra arbeten och samordningen annars skulle väsentligt försvåras, och
2. utförs i den ordning som följer av huvudmannens utbyggnadsplan.

Enligt praxis i Statens va-nämnd anses bestämmelsen innebära att det finns två oberoende grunder för anstånd med utbyggnaden. En va-plan kan därför räcka för att motivera en utbyggnad av va-anläggningen i viss ordning. Va-nämnden har också uttalat att en överprövning av i vilken ordning utbyggnader till olika områden ska ske normalt inte bör ankomma på nämnden att göra. Prövningen ska i stället ta sin utgångspunkt i de i 6 § angivna förutsättningarna, vilket innebär att utbyggnadstakten primärt ska bedömas utifrån kriterierna i denna bestämmelse (va-nämndens beslut den 30 januari 2013 i mål Va 357/11, BVa6). Va-nämnden har i ett fall uttalat bl.a. följande. När utbyggnaden motiveras av kommande bebyggelse så kan kravet på snar utbyggnad inte ställas lika högt. Det finns i normalfallet inte något utrymme för att beakta annat än miljö- och hälsomässiga krav vid bedömningarna. Om en kommun har realistiska möjligheter att utföra en utbyggnad tidigare än vad som anges i va-planen så ska därför planen kunna frångås (beslut den 30 november 2012 i mål Va 75-76/11, BVa 84).

Utredningen i målet

Vidja är ett äldre fritidshusområde vid sjön Orångens sydöstra del, som omfattar cirka 600 tomter. I området finns obebyggda fastigheter men det har inte framkommit att utbyggnaden i huvudsak avser kommande bebyggelse. Området har fått

fler permanentboende vilket har ökat trycket på de befintliga enskilda vatten- och avloppssystemen. Det finns både hälso- och miljöskyddsskäl för en allmän vatten- och avloppsanläggning i Vidja. På kommunens webbplats finns information som innebär en planering av utbyggnad av vägar och vatten- och avloppssystemet i etapper (se länsstyrelsens beslut s. 4).

Länsstyrelsen har i motiveringen för det överklagade beslutet angett att området har haft behov av allmänna vatten- och spillvattentjänster sedan åtminstone 1989. Länsstyrelsen har i ett tidigare beslut, som fick laga kraft den 30 juli 2002, förelagt kommunen att se till att en allmän vatten- och avloppsanläggning kommer till stånd för Vidjaområdet. Den förelagda tiden för att färdigställa arbetena var ursprungligen den 31 december 2007. Kommunen har i ett par omgångar begärt uppskov med arbetena med hänvisning till pågående detaljplanering respektive en samtidig gatuutbyggnad. Den begärda uppskovstiden synes vara närmare tjugo år, dvs. till 2027. Länsstyrelsen har i det överklagade beslutet anpassat tidplanen i viss utsträckning till kommunens pågående detaljplanearbete.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Mark- och miljödomstolen bedömer att länsstyrelsen, med hänsyn till att behovet av att bygga ut va-anläggningen har funnits under lång tid, har haft skäl för att förelägga kommunen i punkten 2 att tillgodose behovet av vattentjänster senast vid en viss tidpunkt. Vid bedömningen beaktas att länsstyrelsen beslutade om ett föreläggande om utbyggnad av va-anläggningen redan 2002. Yrkandet om att beslutet i punkten 2 ska upphävas ska därför avslås.

Länsstyrelsen och kommunen har olika uppfattning om när kommunen ska tillgodose behovet av allmänna vatten- och avloppstjänster enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster.

Praxis och förarbeten innebär att en va-plan kan räcka för att motivera en utbyggnad av va-anläggningen i viss ordning, så länge inte detta görs i syfte att förhala

genomförandet av beslutet om verksamhetsområdet. Mark- och miljödomstolen konstaterar att utredningen visar att kommunen under en längre tid har agerat på ett sådant sätt att va-anläggningens utbyggnad har fördröjts under lång tid. Kommunen har under denna tid gjort gällande i stort sett samma skäl för en senareläggning av utbyggnaden, dvs. att det finns tekniska svårigheter och att utbyggnaden bör samordnas med planläggning och gatuutbyggnad. Kommunen har inte visat att fördröjningen berott på omständigheter utanför kommunens kontroll. Utredningen ger stöd för att det finns påtagliga miljö- och hälsomässiga skäl för att inte ytterligare fördröja utbyggnaden av va-anläggningen.

Mark- och miljödomstolen anser, med utgångspunkt från kriterierna i 6 § lagen om allmänna vattentjänster, att länsstyrelsen haft fog för sin bedömning att inte fullt ut medge den av kommunen begärda senareläggningen av utbyggnaden. Kommunen har inte genom det underlag som getts in i målet visat att kommunen, med hänvisning till bl.a. huvudmannens planering, inte har faktiska möjligheter att följa länsstyrelsens föreläggande. Kommunen har inte invänt mot de beslutade vitesbeloppen.

Mark- och miljödomstolen bedömer sammantaget att det inte finns skäl att ändra länsstyrelsens beslut om föreläggande. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 23 april 2019.

Anders Lillienau

Ola Lindstrand

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anders Lillienau och tekniska rådet Ola Lindstrand.

Länsstyrelsen
Stockholm

Enheten för miljöskydd
Louise Arbin

NACKA TINGSRÄTT

Ink 2019 -01- 17

Akt.....
Aktbil.....6.....

Beslut

Datum
2018-12-21

Beteckning
563-30703-2012

1 (9)

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 4

INKOM: 2019-01-17
MÅLNR: M 445-19
AKTBIL: 6

Huddinge kommun
E-post: huddinge@huddinge.se

Delgivning via e-post

Tillsyn över kommunens skyldighet att ordna allmänna vattentjänster i området Vidja, Huddinge kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 6 och 51 §§ lagen om allmänna vattentjänster (2006:412), vattentjänstlagen, att

1. vid vite om 4 000 000 kronor förelägga Huddinge kommun (kommunen) att senast den 1 januari 2023 bestämma verksamhetsområde för allmänna dricksvatten- och spillvattentjänster för området Vidja, etapp 2, i Huddinge kommun, samt
2. vid vite om 20 000 000 kronor senast den 31 december år 2025 tillgodose behovet av dessa vattentjänster i området.

Länsstyrelsens motivering

Länsstyrelsen utövar tillsyn över att kommunen fullgör sin skyldighet att tillgodose behovet av vattentjänster enligt 6 § vattentjänstlagen och får enligt 51 § samma lag förelägga kommunen att fullgöra den skyldigheten. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Länsstyrelsens beslut om att förelägga kommunen att se till att en allmän vatten- och avloppsanläggning kommer till stånd för fastigheterna inom Vidjaområdet, vann laga kraft den 30 juli 2002. Den förelagda tiden för att färdigställa arbetena var den 31 december 2007. Den 19 december 2007 ansökte kommunen om uppskov med att följa föreläggandet på grund av pågående detaljplanering, enligt vilken första etappen skulle börja byggas ut år 2009. De efterföljande etapperna beräknades påbörjas med ett års förskjutning vardera, vilket skulle ha inneburit att allmän vatten- och avloppsanläggning inom hela Vidjaområdet skulle ha varit i stånd år 2013. Om detaljplanen överklagades kunde utbyggnaden förskjutas ytterligare två år, det vill säga till år 2015. Länsstyrelsen konstaterar att kommunen ännu inte har vidtagit förelagda åtgärder från Länsstyrelsens tidigare lagakraftvunna föreläggande.

Länsstyrelsen har följt upp ärendet och därför kontaktat kommunens va-huvudman, Stockholm vatten AB (SVAB, dotterbolag till Stockholm vatten och avfall AB, SVOA), som i februari 2018 informerat om att det enligt deras plan beräknas dröja till senare delen av år 2025 innan alla etapper är klara och hela Vidjaområdet har kommunalt vatten och avlopp. Detta på grund av att vatten och avlopp planeras att byggas ut samtidigt som kommunens gatuutbyggnad.

Datum
2018-12-21

Beteckning
563-30703-2012

Kommunen har sammanfattningsvis framfört att Länsstyrelsens tidsplan inte är möjlig och presenterar en ny tidsplan i sitt senaste yttrande, enligt vilken beslut om verksamhetsområde kan fattas mellan 31 december 2023 och 31 december 2025, och va-anläggningen för Vidjaområdet tidigast kan vara klar till år 2027.

Länsstyrelsen har beaktat kommunens yttrande och därför anpassat tidsplanen till vad som förmedlades till Länsstyrelsen i februari 2018. Länsstyrelsen anser dock att det inte är rimligt att Vidjaområdet förblir utan allmänna vatten- och spillvattentjänster under ytterligare åtta år, då området enligt Länsstyrelsens tidigare föreläggande skulle ha varit utbyggt till slutet av år 2007 och behov funnits i området sedan åtminstone 1989.

Länsstyrelsen konstaterar att utbyggnaden av allmänna dricksvatten- och spillvattentjänster i Vidja, kontinuerligt har skjutits upp med hänvisning till pågående detaljplanearbete. Även om det är bra att en va-utbyggnad har föregåtts av detaljplanering, så saknas stöd i vattentjänstlagen att skjuta upp en anslutning på grund av avsaknad av detaljplan. Det kommunen anför om att villkor om anslutning bara kan ställas med detaljplan, saknar grund. Krav på anslutning kan, oberoende av detaljplanering, ställas med stöd av miljöbalken och anslutningsavgift debiteras med stöd av vattentjänstlagen. Med detta sagt, har detaljplanen för Vidja etapp 2 vunnit laga kraft den 6 februari 2018. Detaljplanen har en förskjuten genomförandetid på fyra till fem år. Det är rimligt att kräva att området har en fungerande va-anslutning när genomförandetiden inträder, varför kommunen behöver ha beslutat om verksamhetsområde innan dess. I enlighet med va-huvudmannens redovisade utbyggnadsplan från februari 2018 medger Länsstyrelsen ytterligare tid för utbyggnaden av anläggningen till den 31 december 2025.

Det finns därmed fog för att återigen förelägga Huddinge kommun att vidta åtgärder, och nu i förening med vite.

Huddinge kommun ska därför med stöd av 6 och 51 §§ vattentjänstlagen föreläggas att genomföra de åtgärder som beslutats. Vitet ska fastställas till ett belopp som, med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt, kan antas förmå adressaten att följa det föreläggande som är förenat med detsamma. Länsstyrelsen bedömer att 4 000 000 kronor uppfyller det syftet med avseende på kommunens beslut om att fastställa verksamhetsområde senast den 1 januari 2023. Vid vite om 20 000 000 kronor ska kommunen senast den 31 december 2025, tillgodose behovet av dessa vattentjänster.

Redogörelse för ärendet

Den 30 juli 2002 förelade Länsstyrelsen kommunen med stöd av 2 § lagen om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (1970:244) att se till att en allmän vatten- och avloppsanläggning kommer till stånd för fastigheterna inom Vidjaområdet i Huddinge kommun, samt att detta ska vara genomfört senast den 31 december 2007 (Länsstyrelsens diarienummer 18491-2000-8205). Av beslutet framgick att för en tidigare begäran från boende i området, daterad den 27 maj

Datum
2018-12-21

Beteckning
563-30703-2012

1987, om tillsyn enligt lagen om allmänna vatten- och avloppsanläggningar hade Länsstyrelsen i sitt beslut den 23 november 1989 konstaterat att det fanns sakliga hälsomässiga skäl att förelägga kommunen om åtgärder, men att kommunen åtagit sig att arbeta fram underlag för att förbättra situationen varför de boendes begäran inte föranledde något föreläggande från Länsstyrelsen.

Länsstyrelsens föreläggande överklagades inte utan vann laga kraft den 20 augusti 2002 (efter tre veckor).

Den 19 december 2007 ansökte kommunen om uppskov så att allmän vatten- och avloppsanläggning för Vidja inte skulle behöva genomföras förrän först efter genomförd detaljplanering (se vidare nedan). I mars 2011 träffade Länsstyrelsen kommunen för att diskutera områdets framtid. Under åren 2012-2017 kontakter boende i området Länsstyrelsen upprepade gånger via telefon och mejl med frågor om, samt klagomål på, avsaknaden av allmänt vatten och avlopp i området.

Den 24 maj 2016 begär Länsstyrelsen in det senaste beslutet om va-verksamhetsområde för Huddinge kommun. Den 30 maj 2016 förmedlar SVAB det senaste beslutet, daterat den 20 juni 2011, vari Vidjaområdet inte omfattas.

Länsstyrelsen yttrar sig den 10 juni 2016 över reviderat va-utbyggnadsprogram för Huddinge kommun (Länsstyrelsens dnr 12375-2016) och betonar då att det är angeläget att Vidjaområdet ansluts så snart som möjligt. Länsstyrelsen framhåller att i synnerhet Vidja bör ha högsta prioritet med tanke på Östergötlands dåliga miljö-tillstånd. Programmet antogs av kommunfullmäktige den 13 februari 2017. Vidjaområdet anges som "utbyggnad pågår" men omnämns i övrigt inte särskilt.

Den 6 november 2017 beslutade kommunfullmäktige i Huddinge kommun att ta in Vidja etapp 1 i va-verksamhetsområdet.¹ Etapp 1 är nu, i december 2018, anslutet till den allmänna va-anläggningen.

Den 10 november 2017 kontakter Länsstyrelsen SVOA angående Vidjaområdet med förfrågan om datum för när Vidja ska upptas i verksamhetsområdet samt informerar om att Länsstyrelsen nu överväger att förelägga med vite. Mellan november 2017 och februari 2018 kompletterar SVAB ärendet med uppgifter om bland annat tidsplan för etapp 2. Bolagets redovisning har kommunicerats till de klagande som avstått yttrande. SVAB:s tidsplan för utbyggnaden samt Länsstyrelsens förslag till beslut om ny tidsplan har kommunicerats till Huddinge kommun den 17 december 2018. Huddinge kommun har yttrat sig.

Områdets förutsättningar

Av handlingarna i detta ärende samt relaterade planärenden framgår sammanfattningsvis följande. Vidja är ett äldre fritidshusområde vid sjön Östergötlands sydöstra del, som omfattar cirka 600 tomter. Etapp 1 är det område som ligger söder om Vidjavägen och avgränsas av Lännaskogens naturreservat i sydost, Stockholms stads mark i öster, Vidjavägen i norr och Helmerdalsvägen i väster. Etapp 2 är resten av det idag bebyggda Vidja och etapp 3 omfattar Stockholms stads obebyggda fastigheter. Etapp 2 omfattar området mellan Vidjavägen och

¹ se KF beslut daterat 2017-11-06, § 27 samt bilaga 2 till beslutet s. 33.

Datum
2018-12-21Beteckning
563-30703-2012

sjön och rymmer 415 bostadsfastigheter i enskild ägo. Det tidigare fritids-
husområdet har under de senaste åren fått fler permanentboende. Det har bland
annat ökat trycket på de enskilda vatten- och avloppssystemen som idag finns i
området, vilket leder till att vattenkvaliteten i sjön Orlången försämras. Orlången
har enligt vatteninformationssystem Sverige, VISS, otillfredsställande ekologisk
status baserad på näringsämnespåverkan på växtplankton.

Uppskovsansökan

Huddinge kommun anför i sin uppskovsansökan sammanfattningsvis att området
är mycket kuperat och föreslår att området förses med lågtrycksavloppssystem
(LTA). För att LTA-system ska fungera bra krävs hög anslutningsgrad, vilket
förutsätter en detaljplan för att möjliggöra större byggrätter. Kommunen anför att
villkor om va-anslutning bara kan ställas med stöd av detaljplan.

Första etappen kommer att påbörjas 2009 under förutsättning att detaljplanen inte
överklagas. De efterföljande etapperna beräknas kunna påbörjas med ca ett års
förskjutning vardera, vilket innebär att en allmän va-anläggning inom hela Vidja-
området kan vara i stånd till år 2013. Om detaljplanen skulle överklagas kan
utbyggnaden behöva skjutas upp ytterligare två år (dvs. till 2015).

Information från Huddinge kommuns webbplats

I Vidja ska ett gemensamt vatten- och avloppssystem samt vägnätet byggas ut².
Utbyggnaden av vägar och vatten- och avloppssystemet kommer ske i etapper.
Först genomförs etapp 2A, därefter 2C och sedan 2B³ (se Figur 1).

Reviderad tidplan

Programsamråd	Våren 2006
Reviderat programsamråd	Sommaren 2007
Plansamråd	7 maj–9 juli 2012
Utställning	14 okt–11 nov 2013
Antagande i kommunfullmäktige	Kvartal 1, 2016
Överklagan till Mark- och miljödomstolen	Juli 2016
Dom Mark- och miljödomstolen	13 november 2017
Överklagan till Mark- och miljööverdomstolen	30 november 2017
Laga kraft	6 februari 2018
Utbyggnad (preliminär tidplan)	Etapp 2A: 2020-2021
	Etapp 2C: 2022-2025
	Etapp 2B: 2023-2025

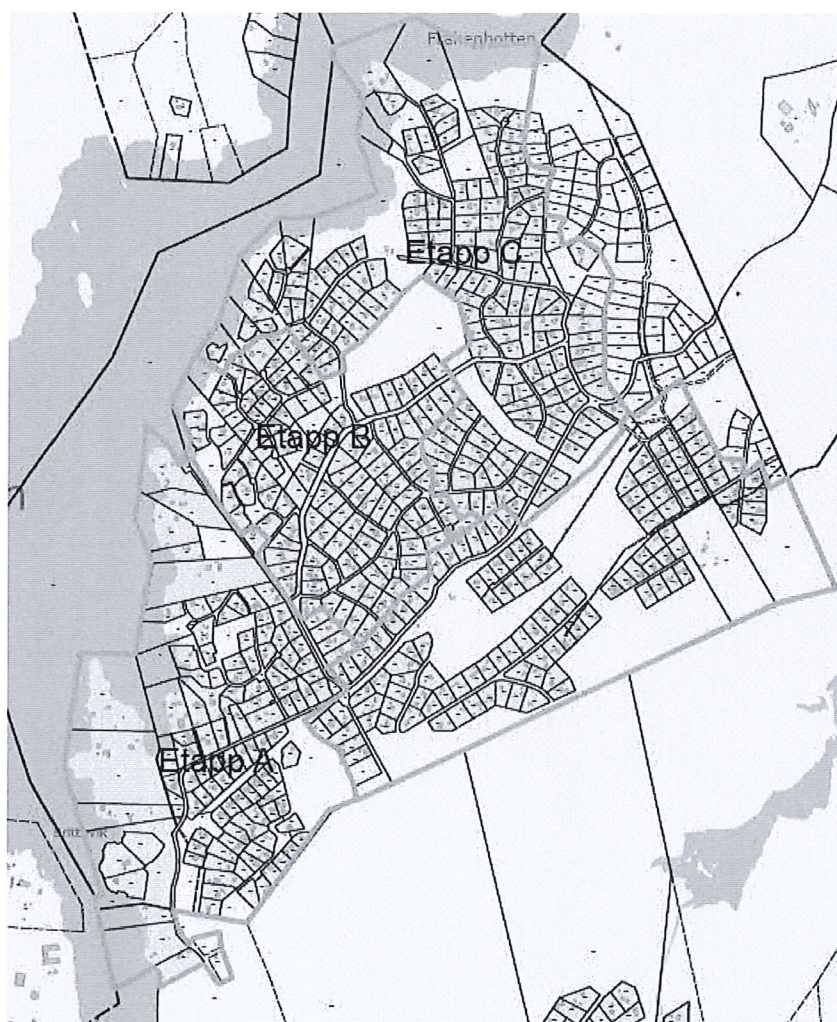
² <https://www.huddinge.se/stadsplanering-och-trafik/planer-projekt-och-arbeten/pagaende-planer-projekt-och-arbeten-via-lista/transsund/vidja-etapp-2--omvandling-av-fritidshusomrade/> (2018-11-22)

³ Se figur 1.

Relaterande planärenden

Ett programsamråd genomfördes under våren 2005 som omfattade hela det bebyggda Vidja samt de obebyggda fastigheterna för Stockholms stads mark. Efter programsamrådet och inkomna yttranden togs ett reviderat planprogram fram. Det reviderade programmet gick ut på samråd sommaren 2007. Utifrån programmet delas Vidja in i tre etapper, där etapp 1 och 2 är det bebyggda Vidja, och etapp 3 omfattar Stockholms stads obebyggda fastigheter samt viss privatägd naturmark.

Detaljplanen för Vidja etapp 1 antogs av kommunfullmäktige i juni 2011 och vann laga kraft den 7 januari 2013. Kommunfullmäktige gav då ett nytt planuppdrag för Vidja etapp 2.

Figur 1. Huddinge kommun karta etappindelning etapp 2 A-C:

<https://www.huddinge.se/contentassets/891f266645ea45ada387370d0213b849/etapper-vidja2.pdf>

Detaljplanen för Vidja etapp 2 antogs av kommunfullmäktige den 17 juni 2016 och vann laga kraft den 6 februari 2018. Detaljplanen har en förskjuten genom-

Datum
2018-12-21

Beteckning
563-30703-2012

förändetid på fyra till fem år för att kommunen ska kunna bygga ut vägar, vatten och avlopp innan enskilda fastighetsägare börjar bygga, för att undvika problem med framkomlighet och för mycket byggtrafik i området samtidigt.

Yttranden

SVAB, har sammanfattningsvis framfört följande. Huddinge kommun är anslutet till Stockholm Vatten AB:s allmänna va-anläggning. I takt med att kommunen byggs ut måste verksamhetsområdet utökas med de berörda delarna av kommunen. SVAB:s tidplan för att bygga ut vatten och avlopp i området Vidja är enligt följande:

Möjlig inkoppling mot det allmänna va-nätet ligger relativt långt fram i tiden. Detta oavsett om SVAB bygger själva i förväg eller om vi bygger tillsammans med kommunens gatuprojekt. Området är stort och mycket komplicerat. Etapp 2 är därför indelad i tre etapper, etapp 2A-C. Etapp 2 A är den del som kommit längst. Etapp 2B och C har justerats och planeras nu att utföras parallellt, tidigare låg även de förskjutna. Kommunens tidplan för gatuutbyggnaden är enligt uppgift:

Etapp 2A: Detaljprojektering pågår, byggstart 2019, avslut senare delen 2021.

Etapp 2B: Start projektering 2018. Byggstart 2022 och avslut senare delen 2025.

Etapp 2C: Start projektering 2018. Byggstart 2021 och avslut 2025.

Då vatten och avlopp planeras att byggas samtidigt som gatuutbyggnaden, är tidplanen för va-utbyggnaden samma som ovan.

Om SVAB skulle bygga ut allmänt vatten och avlopp i området innan detaljplanen, eller innan gatuutbyggnaden, skulle det innebära stora konsekvenser för samtliga inblandade och förmodligen utan någon tidsvinst. Va-utbyggnaden skulle bli uppemot dubbelt så dyr beroende på hur mycket arbete som måste göras om. Risker med att SVAB bygger ut först är förlorad samordning och höga kostnader om det blir dubbelarbete. Kommunens och SVAB:s projektering hänger ihop. Gatans sträckning justeras i viss mån av detaljplanen och om ledningarna läggs innan planen är klar kan ledningarna hamna fel.

SVAB saknar för närvarande rådigheten över mark att förlägga ledningar i. Ledningsrätt behövs, och med tanke på komplexiteten att få igenom detaljplan för området är det sannolikt att även ledningsrätt inom vägföreningens mark blir en utdragen process. När detaljplanen vunnit laga kraft har SVAB rätt att lägga ner ledningar i gatan utan ledningsrätt, då det blivit kommunens allmänna platsmark. Det är svårt att avgöra vilken process som tidigast ger rådighet, det beror på överklaganden, utfall och handläggningstider i överinstanser.

Vid delning av projekten va/gata behöver mycket redan genomförd projektering göras om. Dessutom är dagvattenfrågan något som måste hanteras gemensamt mellan SVAB och kommunen.

Huddinge kommun yttrade sig över Länsstyrelsens förslag om föreläggande i december 2018 och framförde sammanfattningsvis följande. Med hänsyn till att utbyggnaden av va-anläggningen för de olika etapperna inom Vidja kommer att

Datum
2018-12-21Beteckning
563-30703-2012

kunna vara avslutad vid olika tidpunkter föreslår kommunen att sådant beslut ska delas upp för de olika etapperna inom området. Beslut om utvidgning av verksamhetsområdet skulle då fattas enligt följande:

Etapp	Färdigställd anläggning enligt Stockholm Vatten AB	Beslut om utvidgning av verksamhetsområdet senast
A	2025	31 december 2023
C	2026	31 december 2024
B	2027	31 december 2025

Bakgrunden till kommunens förslag är att det först när den planerade utbyggnaden av anläggningen har kommit så långt att nödvändiga anordningar för fastigheternas anslutningar kan förväntas bli utförda inom en nära överskådlig framtid bör denna bebyggelse tas med i verksamhetsområdet. Så snart en fastighet ingår i verksamhetsområde kan berörda fastighetsägare komma att kräva att förbindelsepunkter genast skall upprättas för fastigheten. Huvudmannen får dock vänta med att utföra de anläggnings- eller utbyggnadsarbeten som är nödvändiga för att fastighetsägaren skall kunna använda va-anläggningen, om arbetena behöver samordnas med andra arbeten och samordningen annars skulle väsentligt försämrats, och utförs i den ordning som följer av huvudmannens utbyggnadsplan.

Att kommunen senast den 1 januari år 2023 ska tillgodose behovet av dricksvatten- och spillvattentjänster inom detaljplaneområdet Vidja torde mot bakgrund av vad som sägs ovan inte vara praktiskt möjligt.

Kommunen hemställer att den tidpunkt då utbyggnaden senast ska vara klar för hela Vidja förlängs till senast de tidpunkter som angivits av Stockholm Vatten AB i närmast ovanstående tabell.

Lagen torde tolkas så att ett föreläggande inte får ha en sådan utformning att adressaten kan antas sakna faktisk möjlighet att följa föreläggandet. Det är inte Huddinge kommun, som är huvudman för den allmänna va-anläggningen i Huddinge kommun utan Stockholm Vatten AB (kommunen äger 2 % av aktierna i Stockholm Vatten AB). Kommunen kan enligt lagen besluta att verksamhetsområdet för de allmänna dricksvatten- och spillvattentjänsterna ska omfatta området Vidja. När väl detta beslut är taget bör *huvudmannen* enligt prop. 2005/06:78 sida 69-70 ha rätt att följa en egen, antagen plan för att ordna en allmän va-anläggning, så länge inte detta görs i syfte att förhåla genomförandet av beslutet om verksamhetsområdet. Huvudregeln om att den behövliga anläggningen skall komma till stånd snarast bör därför enligt propositionen kompletteras med en uttrycklig föreskrift om att arbetena får utföras i den ordning som följer av huvudmannens utbyggnadsplan. Kommunen kan inte med stöd av lagen tvinga ett kommunalt bolag att åta sig uppdraget som huvudman för en allmän va-anläggning. Det innebär att kommunens beslut om verksamhetsområdet alltid måste förutsätta en överenskommelse med den tilltänkte huvudmannen. Om kommunen inte förmår träffa en sådan överenskommelse, måste kommunen själv ta på sig huvudmannaskapet. Då Stockholm Vatten AB följer en egen, antagen plan för att ordna en allmän va-anläggning inom Vidja samt då denna plan

knappast kan sägas ha gjorts i syfte att förhala genomförandet av beslutet om verksamhetsområde anser kommunen att det föreslagna föreläggandet ska ha den ändrade utformning som framgår av närmast ovanstående tabell.

Utöver det anförda åberopar Huddinge kommun bifogade promemoria upprättad av Stockholm Vatten AB.

SVOA yttrade sig över Länsstyrelsens förslag om föreläggande och framförde sammanfattningsvis följande. SVOA bedömer att genomförandet av vatten och avlopp troligen kräver ca fem år per etapp med hänsyn till förutsättningarna i Vidja.

Etapp	Upphandling	Fastställd anläggning
2A	Q3-4 2019	2025
2C	Q3-4 2019	2026
2B	Q3-4 2022	2027

Lagstiftning

I 6 § vattentjänstlagen anges att om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Av 51 § vattentjänstlagen framgår att Länsstyrelsen utövar tillsynen över att kommunen fullgör skyldigheten enligt 6 § att tillgodose behovet av vattentjänster. Länsstyrelsen får förelägga kommunen att fullgöra skyldigheten. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Beslutande

Beslutet har fattats digitalt av miljödirektör Göran Åström, med handläggare Louise Arbin som föredragande. I den slutliga beredningen har också miljöhandläggare Kerstin Rosén Nilsson och länsassessor Katarina Svedelius, jurist, medverkat.

Hur man överklagar

Detta beslut kan endast överklagas av Huddinge kommun. Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag beslutet meddelades, annars kan överklagandet inte prövas. Länsstyrelsen kommer att, efter rättidsprövning, sända skrivelsen med överklagandet vidare till mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt för prövning.

Datum
2018-12-21

Beteckning
563-30703-2012

Övriga berörda i ärendet, t.ex. boende i området, kan inte överklaga Länsstyrelsens beslut. Däremot kan boende väcka egen talan genom stämning i mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Domstolen prövar bland annat tvister om rätt att bruka anläggningen eller villkoren för brukande, skyldighet att betala avgift eller avgiftens storlek, innebörden av avtal som parterna träffat, skadeståndsskyldighet m.m.

För mer information, se www.nackatingsratt.domstol.se/Om-tingsratten/Mark--och-miljodomstolen/VA-mal/.

Om ni vill ha ytterligare upplysningar kan ni vända er till Länsstyrelsen.

Digital kopia:

Huddinge kommun, Per-Erik Björkbacka e-post: Per-Erik.Bjorkbacka@huddinge.se

Huddinge kommun, tillsynsnämnden, e-post: miljotillsyn@huddinge.se

SVAB, e-post: registraturet@svoa.se

SVAB, Göran Thimberg, e-post: goran.thimberg@svoa.se samt

Ressner Juridik AB, Måns Ressner, e-post: ressnerjuridik@gmail.com

Peter Nordlund, e-post: peter.l.nordlund@gmail.com

Curt Carleteg, e-post: curt.carleteg@gmail.com

Carl ZZ, e-post: carl.zz@hotmail.com

Tord Karlsson, e-post: tordkarlsson@hotmail.com

Bilaga

Länsstyrelsens föreläggande om att anordna allmän vatten- och avlopps-anläggning för Vidja-området, Huddinge kommun daterat den 30 juli 2002, dnr 18491-2000-8205.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.